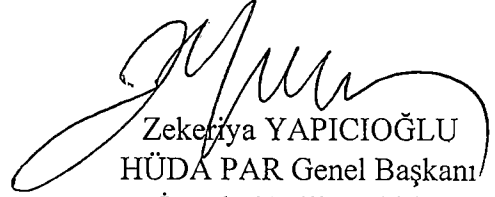
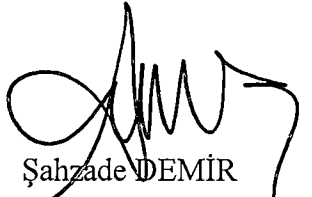
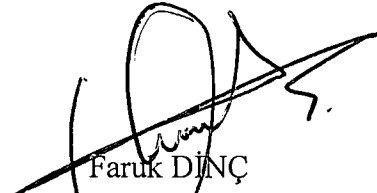

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Zekeriya YAPICIOĞLU
HÜDA PAR Genel Başkanı
İstanbul Milletvekili

Şahzade DEMİR
Gaziantep Milletvekili

Faruk DİNÇ
Mersin Milletvekili

Serkan RAMANLI
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 23-6-2025	Esas No: 2/3172

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
19 Haziran 2025
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
19 Haziran 2025
No: 1649816

GENEL GEREKÇE

En temel haklardan olan din ve vicdan özgürlüğü; Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve diğer uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır.

Anayasanın "Din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24 üncü maddesi, "Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir." hükmünü içermektedir. Dini inanç ve duyguların yanı sıra dinin temel esasları, şiarları, hüküm ve ibadetleri ile dince kutsal sayılan diğer değerler bu kapsamda değerlendirilmelidir. Söz konusu değerler, inanç ve ibadet hürriyeti ile doğrudan ilişkili olup deyim yerindeyse bu hürriyetin vücut bulmuş halidir, yansımasıdır.

Dini inanç ve değerler, bireysel olarak kişiliğin temel unsurlarından birini teşkil ettiği gibi toplumsal olarak da sosyal düzeni sağlayan ortak kültürel değerlerin başında gelmektedir. Anayasa Mahkemesi de dini; bir dine bağlı olan bireyler tarafından hayatı anlama ve anlamlandırmada başvurulmuş temel kaynaklardan biri olarak görmekte ve dinin toplumsal yaşamın şekillenmesindeki işlevine vurgu yapmaktadır. (Tuğba Arslan, [GK], B.No: 2014/256, 25/6/2014, §§ 51, 52; İhsan Taş, B. No: 2014/11255, 21/11/2017, § 32)

Temel hak ve özgürlüklerin kabul edilip hukuki metinlerde düzenlenmesi tek başına yeterli değildir. Bunların gerçek anlamda teminat altına alınabilmesi için ihlallerden, saldırılardan ve dış müdahalelerden korunmuş bir özgürlük alanının da oluşturulması gerekir. Aksi halde tanınan hak ve özgürlüklerin amacına uygun kullanılması mümkün olmayacaktır. Bu özgürlük alanını sağlayacak olan en etkili güç ise kamu otoritesidir yani devlettir.

Anayasanın başlangıç kısmında vatandaşların bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet ilkesi gereğince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu belirtilmiştir; beşinci maddesinde ise kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Bu doğrultuda; bireysel ve toplumsal değerlerin başında gelen dini inanç ve değerlerin saldırılara, hakaretlere ve tacizlere karşı korunması, hukuk sisteminin en önemli amaçlarından olmalıdır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 125 inci maddesinde kişiye dini inançları nedeniyle veya mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı ya da mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle hakaret edilmesi; 216 ncı maddesinde ise halkın bir kesiminin, din, mezhep, farklılığına dayanılarak aşağılanması veya halkın bir kesiminin benimsediği dini değerlerin aşağılanması suç olarak düzenlenmiştir.

Dini değerlere hakaret suçları için öngörülen cezalar caydırıcı olmaktan uzaktır. Dini ve manevi değerlerimizin bilinçli bir şekilde hedef alınarak aşağılanmaya ve aşındırılmaya

alışılması, kişilerin inançları nedeniyle rencide edilmesi yönündeki fiillerin artış göstermesi hem temel hakları korumasız bırakmakta hem de toplumsal dokumuza ve kamu düzenine zarar vermektedir. Bu nedenle cezaların caydırıcı olması gözetilmiştir.

Ayrıca dini inanç ve değerleri korumaya yönelik düzenlemelerin Kanunun farklı maddelerinde yer alması, yargı kararlarında farklılıklara ve hatta çelişkilere sebep olmaktadır. Gerek halkın gerekse bireyin dini değerlerinin tezyif ve tahkiri, kamu barışını bozucu nitelikte olduğundan söz konusu değerlerin korunmasına yönelik suçun Türk Ceza Kanununda ilgili bölümde müstakil bir maddede düzenlenmiştir. Bu minvalde; dini, şahsiyetlerin hatırasına yönelik hakaret veya sövmenin de suç olarak düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Teklifle; 5237 sayılı Kanuna eklenecek 216/A maddesi ile “Dini değerlere hakaret” suçu ihdas edilmekte; halkın bir kesiminin benimsediği dini değerlerin alenen tezyif ve tahkir edilmesi, bu değerlere svlmesi suç olarak düzenlenmektedir. Bu suç için caydırıcı cezalar öngörülerek kanunun diğer maddelerinde bu kapsama girecek düzenlemeler tek madde altında toplanarak uyum sağlanmıştır.

Kanunun 130 uncu maddesinde düzenlenen “Kişinin hatırasına hakaret” suçu yeniden düzenlenerek hem suçun kapsamı genişletilmekte hem de öngörülen cezalar arttırılmaktadır.

Caydırıcılığın sağlanması ve etkili bir soruşturmanın yapılması için de CMK’da gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Böylece dini inanç ve değerlere yönelik saldırı, hakaret ve aşağılamanın önlenerek temel hak ve özgürlüklerin güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5237 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; aynı kanunun 216/A maddesi ile ihdas edilecek “Dini değerlere hakaret” suçunun, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanarak yargılamanın yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- 5237 sayılı kanunun 216/A maddesi ile ihdas edilecek olan “Dini değerlere hakaret” suçunda “mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı ya da mensup olduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle kişiye hakaret edilmesi” suç olarak düzenlendiğinden Kanunun 125 inci maddesinde aynı hususlarla ilgili kısımlar madde metninden çıkarılarak gerekli uyum sağlanmıştır.

MADDE 3- 5237 sayılı kanunun 130 uncu maddesinde düzenlenen “Kişinin hatırasına hakaret” suçu yeniden düzenlenmiş ve hem suçun kapsamı genişletilmiş hem de caydırıcılığın sağlanması için öngörülen cezalar artırılmıştır.

İkinci fıkrada söz konusu suçun dini inanç, düşünce ve kanaatlerinden veya mensup olduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi halinde şikâyet şartı aranmaksızın verilecek cezaların artırılması öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada ayrıca hakaret veya sövme suçunun, her türlü yazılı, görsel, işitsel, klasik veya dijital iletişim ve bilişim vasıtasıyla işlenmesi hali nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.

MADDE 4- Türk Ceza Kanunu’nun Şerefe Karşı Suçlar bölümünde, kanuna eklenecek 216/A maddesi ile “Dini değerlere hakaret” suçu ihdas edilmiştir. Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerlerin alenen tezyif ve tahkir edilmesi, bu değerlere sövülmesi suç olarak düzenlenmiş ve bu suça caydırıcı cezalar öngörülmüştür.

MADDE 5- Türk Ceza Kanunu’nun 216/A maddesinde düzenlenen suçun 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 100/3 maddesi kapsamında etkili şekilde soruşturulması hedeflenmektedir.

MADDE 6-Yürürlük maddesidir.

MADDE 7-Yürütme maddesidir.

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA VE 5271 SAYILI CEZA MUHALEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5237 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“g) Dini değerlere hakaret (madde 216/A)”

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından” ibaresi madde metninden çıkarılmış, (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 130- (1)** Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden veya söven kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, yarı oranında artırılır.

(2) Suçun kişinin dini inanç, düşünce ve kanaatlerinden veya mensup olduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi halinde şikayet aranmaksızın bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçun her türlü yazılı, görsel, işitsel, klasik veya dijital iletişim ve bilişim vasıtasıyla işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 4- 5237 sayılı Kanun’un 216 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve 216 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dini değerlere hakaret

Madde 216/A-(1) Söz, fiil, tutum ve davranışlarıyla ya da herhangi bir şekilde halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen tezyif ve tahkir eden veya bu değerlere söven kişi, fiili başka bir suç oluştursa dahi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Dini inanç, düşünce ve kanaatlerinden, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı ya da mensup olduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle kişiye hakaret edilmesi halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

MADDE 5- 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin dokuzuncu alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“10. Dini değerlere hakaret (madde 216/A)”

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.